

PowerPoint prezentacija diplomskog rada

Pravdić, Mirna

Supplement / Prilog

Publication year / Godina izdavanja: **2017**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:167:431339>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-04-25**

Repository / Repozitorij:

[Repository of the Faculty of chemistry and
technology - University of Split](#)

UNIVERSITY OF SPLIT

The logo for 'dabar', featuring a stylized black and red graphic above the word 'dabar' in a bold, lowercase sans-serif font.

DIGITALNI AKADEMSKI ARHIVI I REPOZITORIJI

Kemijski sastav i biološka aktivnost meda manuke

Diplomski rad

Mirna Pravdić

Mentor: prof. dr. sc. Igor Jerković

Kemijsko-tehnološki fakultet i Medicinski fakultet Split

Studij farmacija

UVOD

- Pčele skupljaju i proizvode vrijedne ljekovite tvari u strogo organiziranom timskom radu
- Apiterapija – tradicionalna i komplementarna medicina
- Pčelinji proizvodi

Med

- droga zoološkog podrijetla
- od nektara cvjetova medonosnih biljaka ili medne rose
- pčele skupljaju, dodaju vlastite specifične tvari, pohranjuju, izdvajaju vodu i odlažu u stanice saća do sazrijevanja
- *mel depuratum*

Manuka med

- tamni, monoflorni med
- dobiven iz manuka biljke, *Leptospermum scoparium*
- konzistencija – tekuća do vrlo viskozna

CILJ ISTRAŽIVANJA

- sustavni pregled dostupne literature i znanstvenih radova o kemijskom sastavu i biološkoj aktivnosti meda manuke
- klasične i suvremene metode određivanja kemijskog sastava
- metode određivanja antioksidacijske i antimikrobne aktivnosti
- terapijska primjena
- mehanizmi

MATERIJALI I METODE

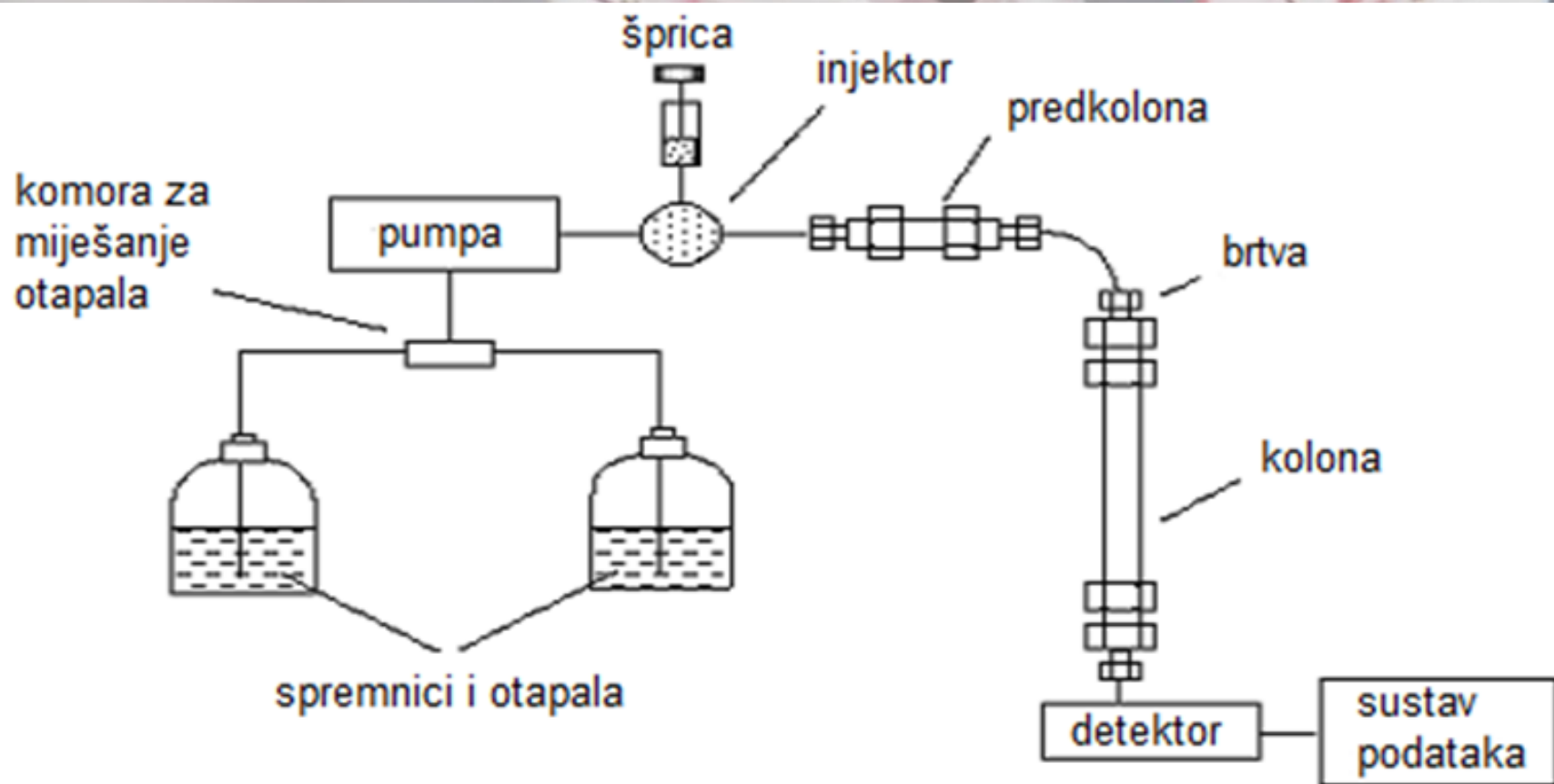
Metode određivanja botaničkog i zemljopisnog podrijetla meda

Klasične metode

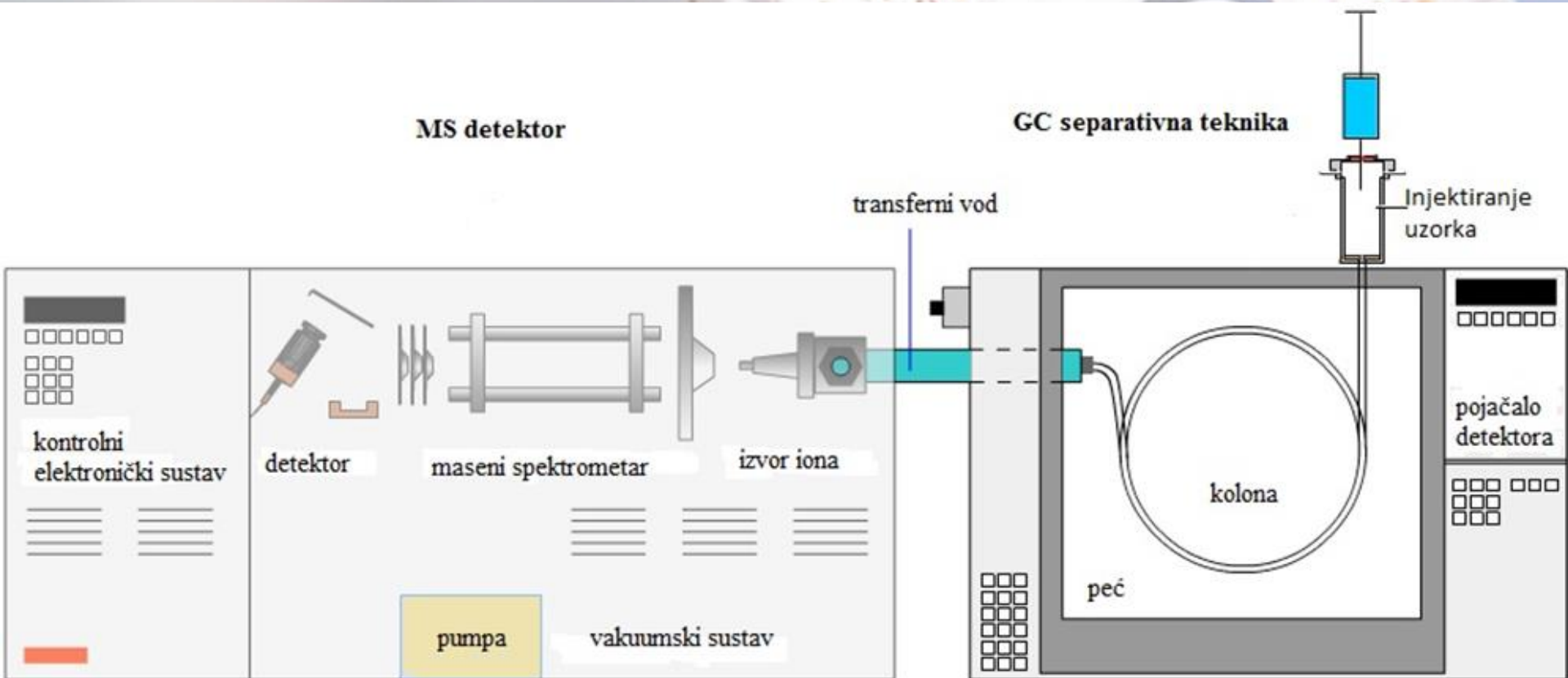
1. Melisopalinologija
2. Fizikalno-kemijska analiza – električna vodljivost, optička aktivnost, kristalizacija, viskoznost, higroskopnost, specifična masa, sastav šećera
3. Organoleptička svojstva
  - boja: svijetlo jantarna
  - okus: mineralan, blago ljut, osebujan, manje sladak
  - miris: po vlažnoj zemlji, aromatičnom vrijesku

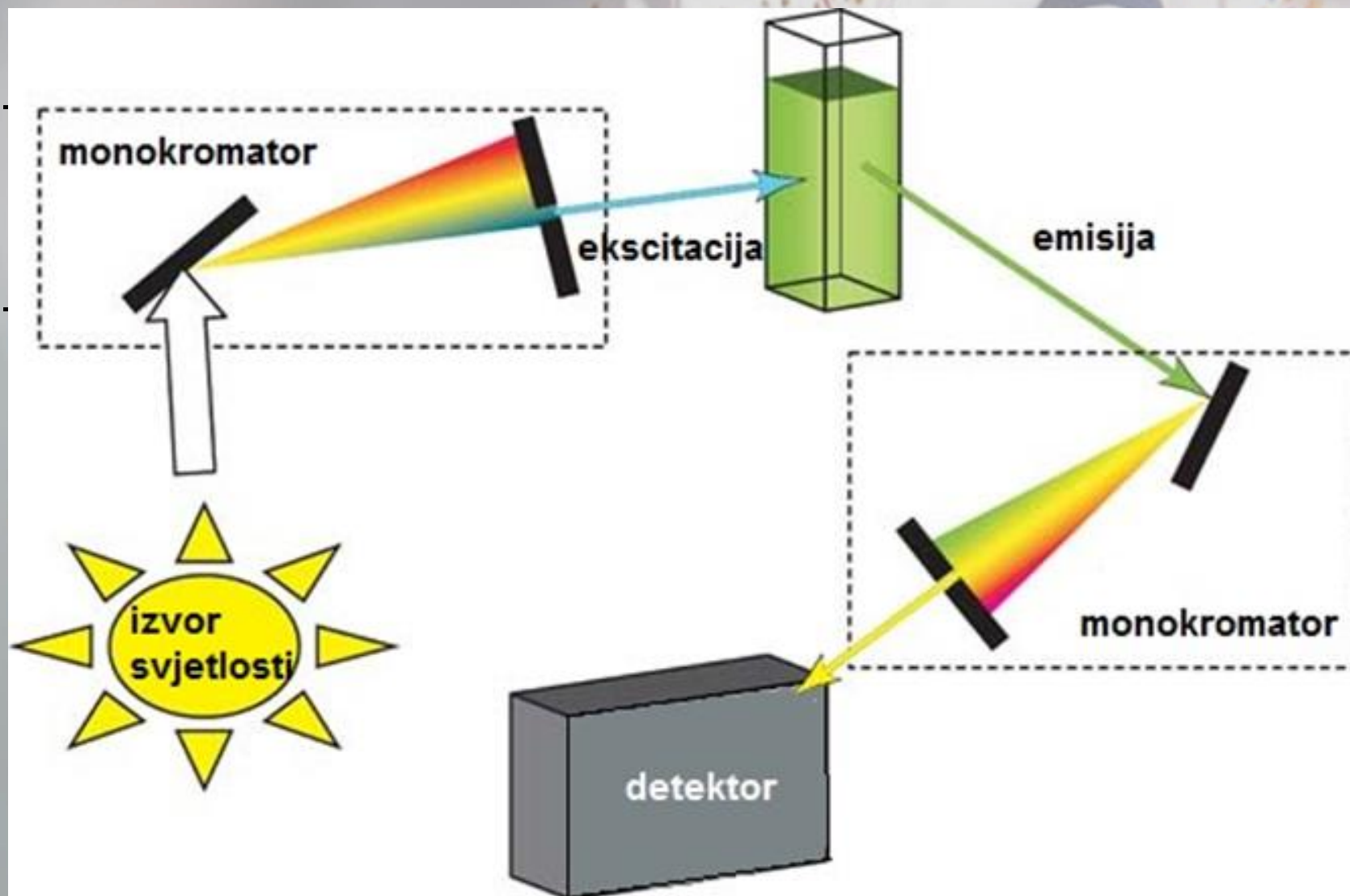
Suvremene metode

• GC-MS

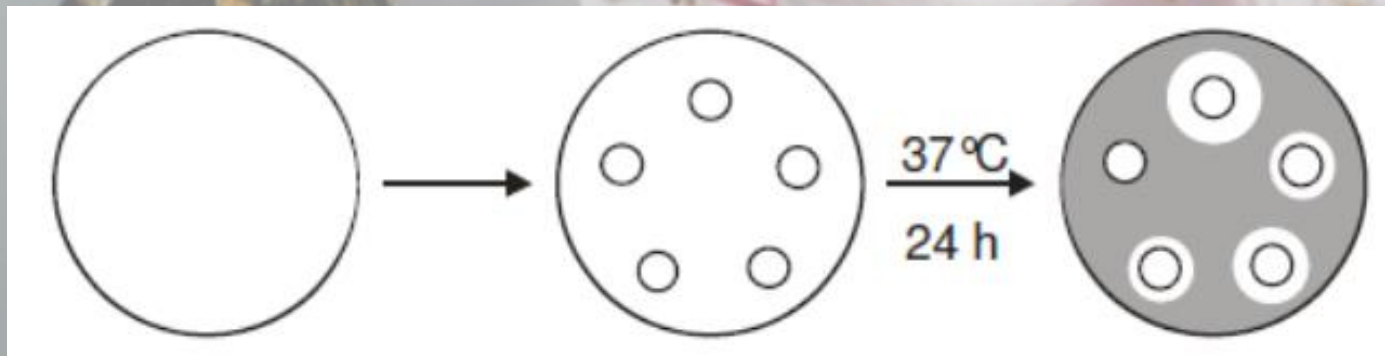
- Fluorescencijska spektrometrija

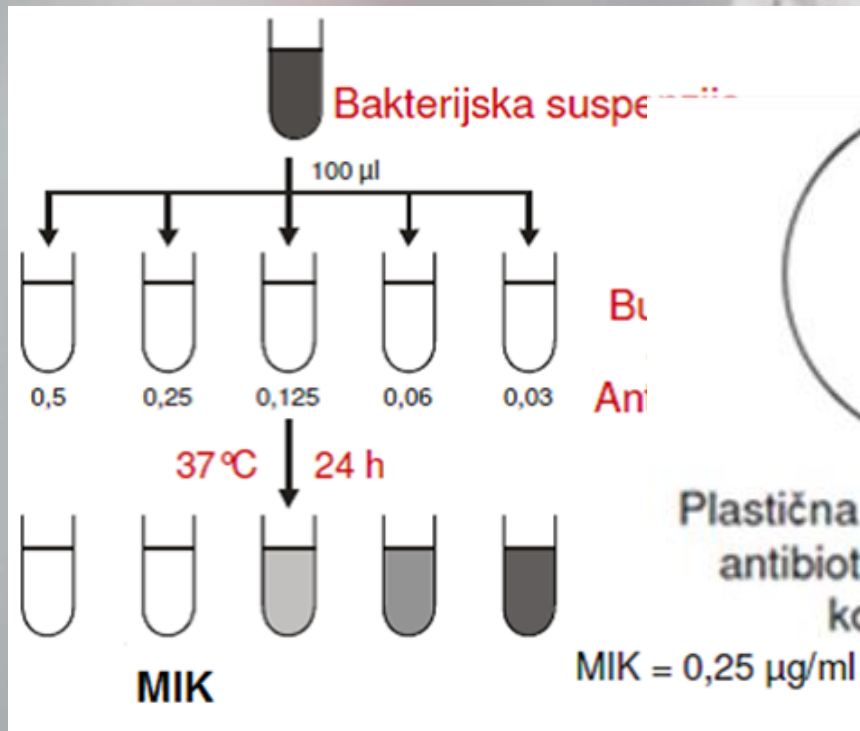

Metode određivanja antimikrobnog djelovanja meda

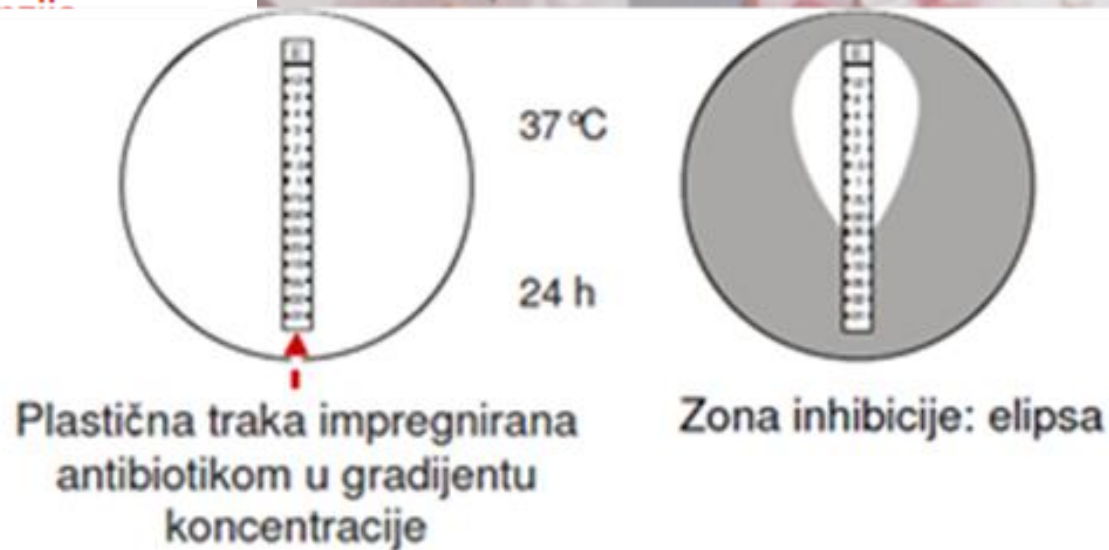
- MIK – najmanja koncentracija tvari koja inhibira rast mikroorganizama *in vitro*
- **Antibiogram**
- **Difuzijska metoda**

• Metoda dilucije

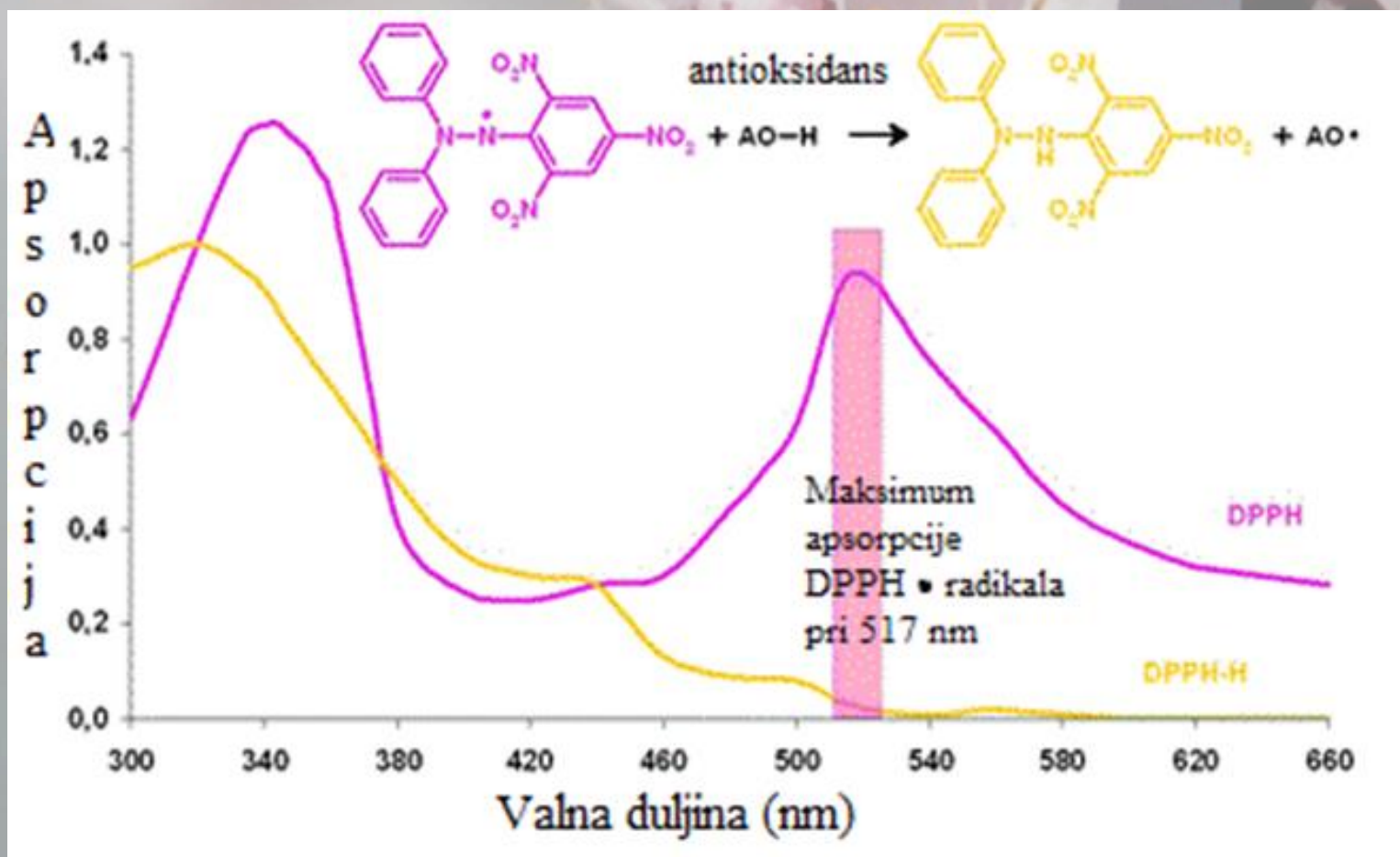

• E-test

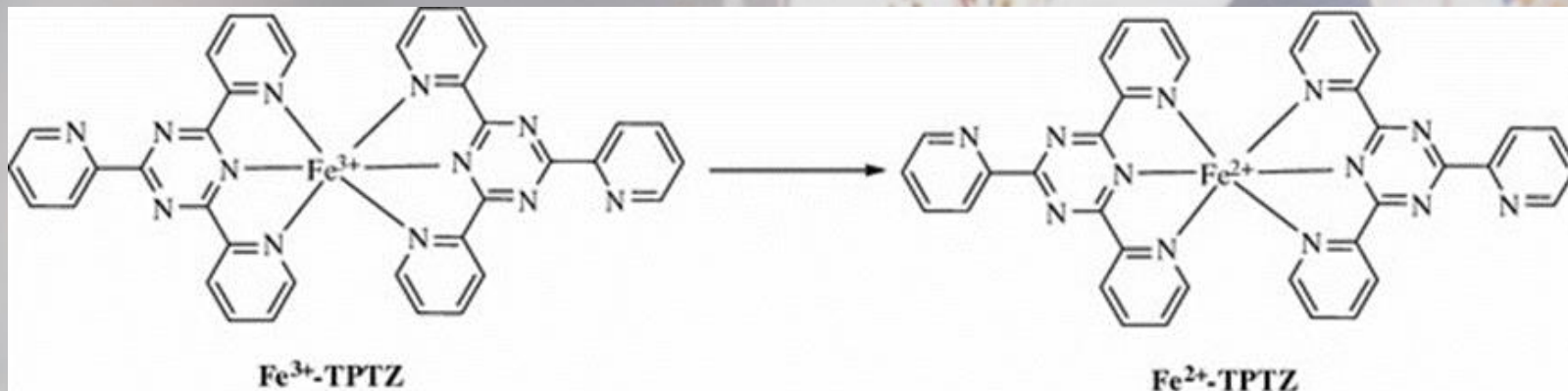
Metode određivanja antioksidacijskih svojstava meda

- DPPH - metoda

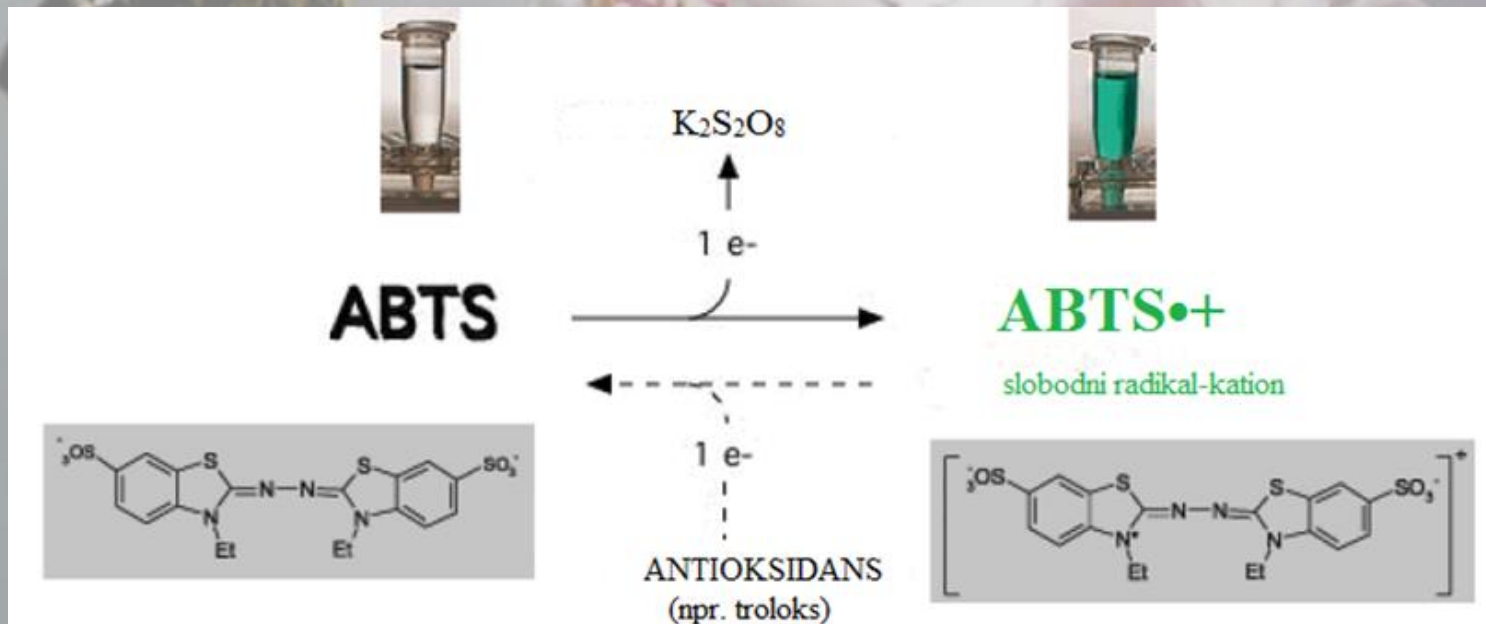

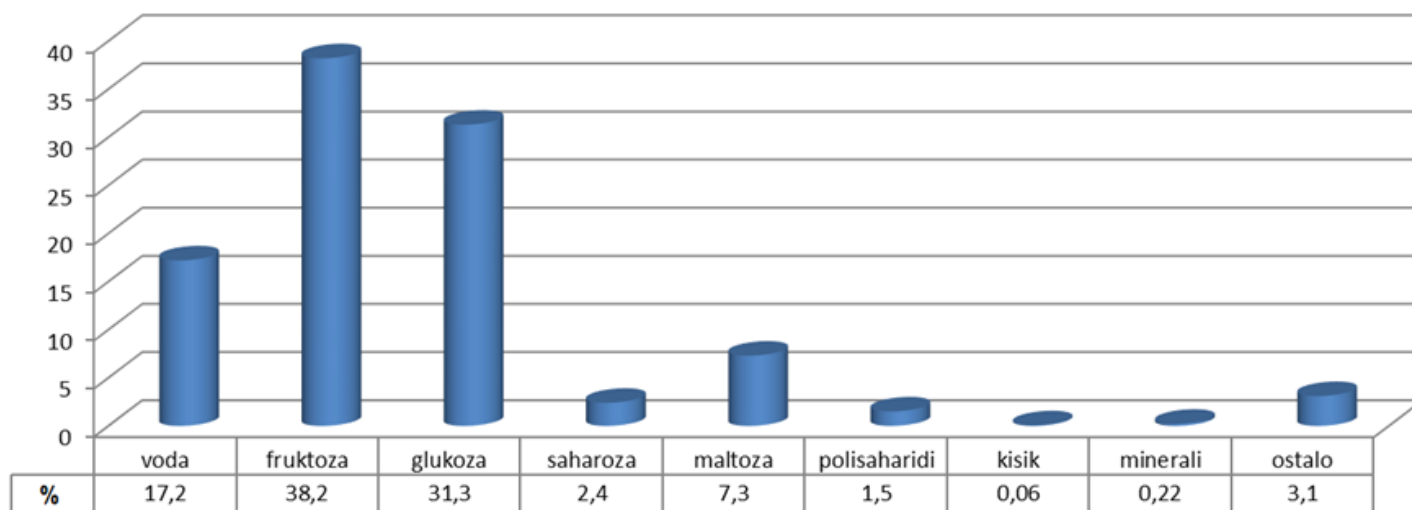
- FRAP metoda

- ABTS metoda

REZULTATI

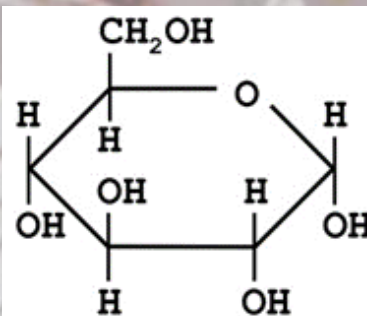
- **Voda** – 17,8 % u manuka medu

- **Ugljikohidrati**

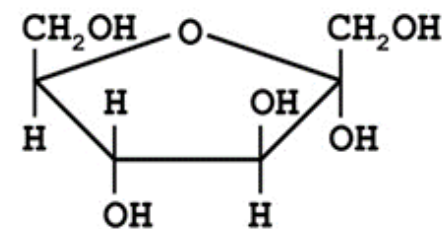
40 % fruktoze

36 % glukoze

u manuka medu

glukoza

fruktoza

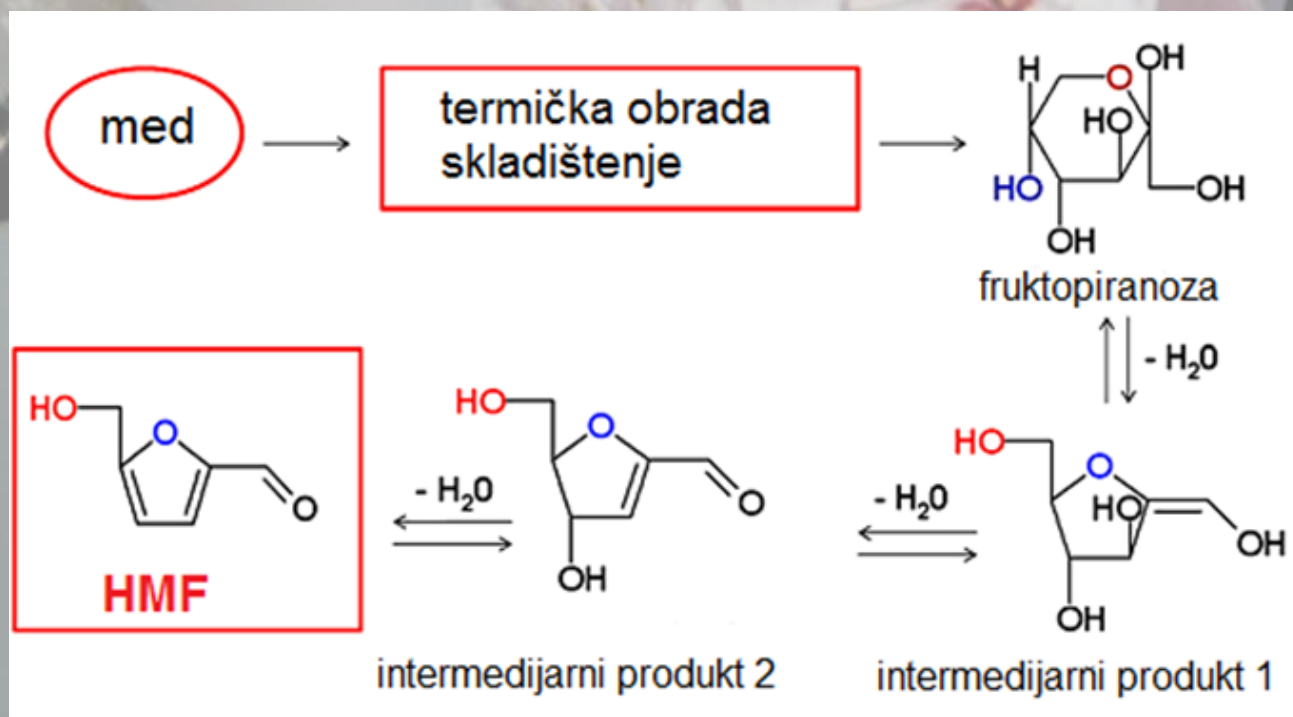
- glukoza – voda, melecitoza, > glukoze, < fruktoze
→ vjerojatnost kristalizacije meda
- **Aminokiseline** – prolin – 71 % u manuka medu
- **Proteini** - 58 do 786 mg/100g meda

Enzim	Podrijetlo	Temperaturni optimum (°C)	Učinak u medu
dijastaza	pčela	40 - 55	-razgradnja škroba na maltozu -za određivanje pregrijanog meda
invertaza	pčela	35 - 40	-pretvorba saharoze u glukozu i fruktozu -za dokazivanje pregrijanog meda
β-glukozidaza	pčela		-razgradnja složenih ugljikohidrata
glukoza oksidaza	pčela	40	-nastajanje glukonske kiseline i vodikovog peroksida
katalaza	biljka		-razgradnja vodikovog peroksida na vodu i kisik
kisela fosfataza	biljka i pčela	37	-metabolizam šećera

• 5-Hidroksimetilfurfural (HMF)

- od 1 do 75 mg/kg
- > 40 mg/kg → lošija kvaliteta meda
- svježi med uglavnom ne sadrži HMF
- od 3 do 43 mg/kg HMF-a u manuka medu → viša frakcija HMF

- glukonska kiselina

- pH manuka meda 4,21 i 3,57

- minerali – kalij

- **Antioksidansi**

- enzimski

- neenzimski - mnoge fitokemikalije u medu, kvantiteta ovisi o botaničkom podrijetlu

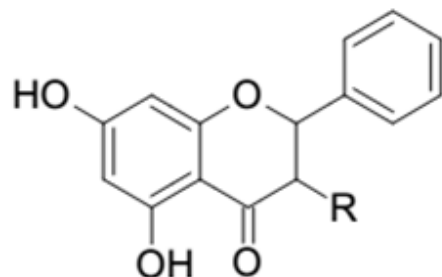
- specifična antioksidacijska aktivnost na superoksid anion radikale

- metil-siringat (MSYR)

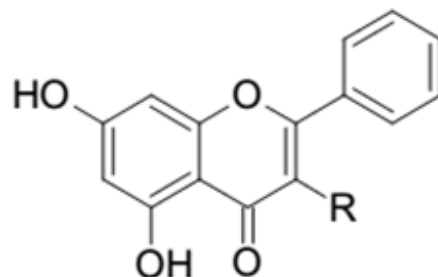
- visok udio polifenola

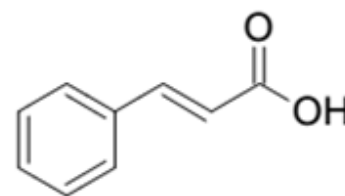
Polifenoli

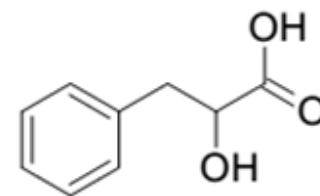
R = H pinocembrin
R = OH pinobanksin

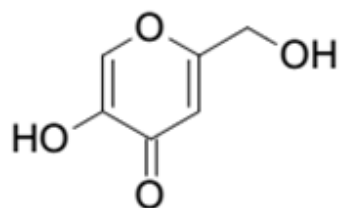
R = H krizin
R = OH galangin

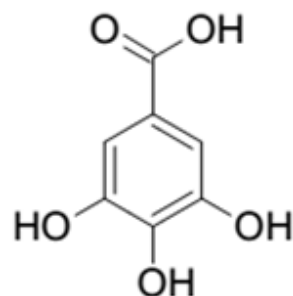
cimetna kiselina

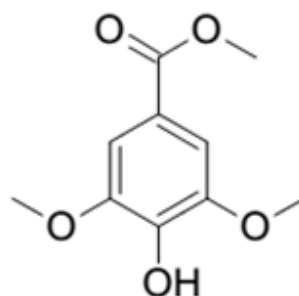
fenilmlječna kiselina

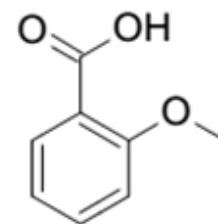
kojična kiselina

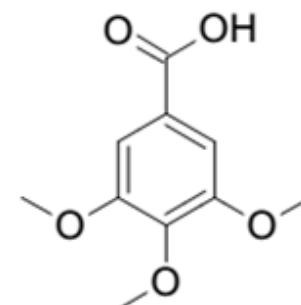
galna kiselina

metil-siringat

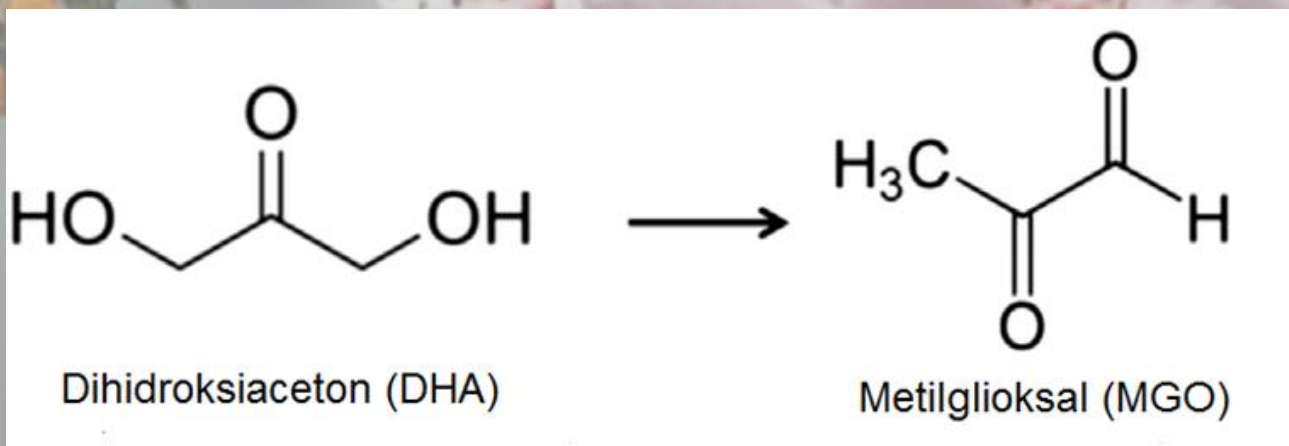
2-metoksibenzojeva
kiselina

3,4,5-trimetoksibenzojeva
kiselina

1,2-Dikarbonilni spojevi

- glioksal (GO), 3-deoksiglukozon (3-DG), metilglioksal (MGO)
- neperoksidna antibakterijska aktivnost
- MGO od 38 do 828 mg/kg u manuka medu

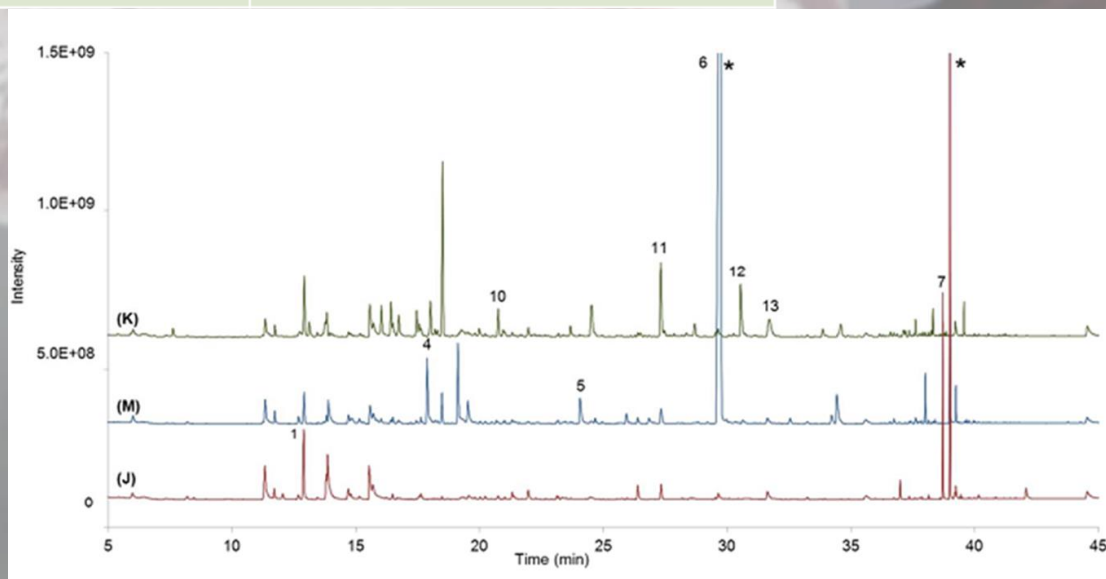

Cvjetni markeri meda manuke

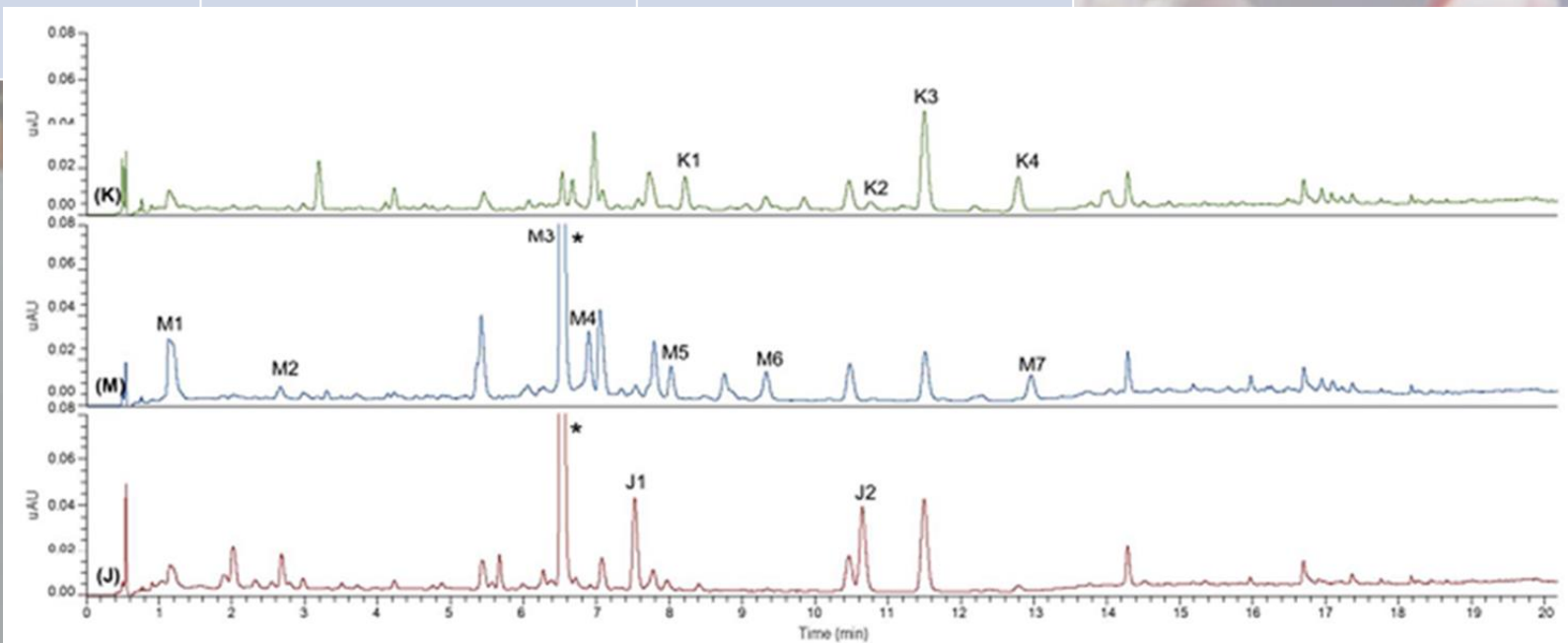
- Hlapljivi spojevi

Manuka med (<i>Leptospermum scoparium</i>)	Kanuka med (<i>Kunzea ericoides</i>)	„Jellybush” med (<i>Leptospermum polygalifolium</i>)
2-metilbenzofuran (4) 2'-hidroksiacetofenon (5) 2'-metoksiacetofenon (6)	2,6,6-trimetilcikloheks-2-en-1,4-dion (10) fenetilni alkohol (11) p-anisaldehyd (12) neidentificirani spoj (13)	cis-linalool oksid (1) 3,4,5-trimetilfenol (7)

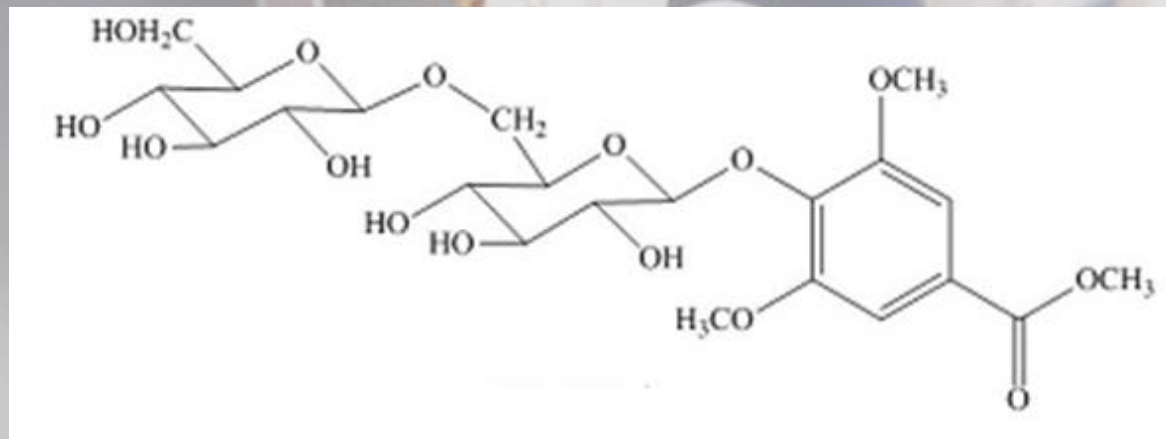

• Nehlapljivi spojevi

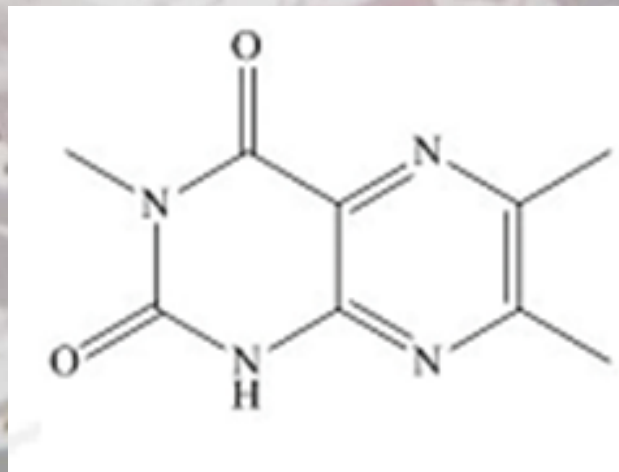
Manuka med	Kanuka med	„Jellybush“ med
leptosperin (M3) lepteridin* acetil-2-hidroksi-4-(2-metoksifenil)-4-oksobutanoat (M5) 3-hidroksi-1-(2-metoksifenil)-penta-1,4-dion (M6) kojična kiselina (M1) 5-metil-3-furankarboksilna kiselina (M2) M4 i M7**	4-metoksifenilmlječna kiselina (K1) metil-siringat (K3) p-anizinska kiselina (K2) lumikrom (K4)	2-metoksibenzojeva kiselina (J1) J2**

Leptosperin

Lepteridin

Biološka aktivnost meda manuke

- **Antioksidacijska aktivnost**

- kapacitet meda za vezanje i uklanjanje slobodnih radikala
- inhibiranje nastanka slobodnih radikala
- flavonoidi i fenolne kiseline – manuka med sadrži u višim konc.
- manuka med – „zlatni standard” kod određivanja antioksidacijskog potencijala drugih vrsta meda
- u pozitivnoj korelaciji sa sadržajem vode i bojom meda
- botaničko podrijetlo i eksterni faktori

Antimikrobna aktivnost

- različiti putevi „napada” na bakterije

Gram pozitivne bakterije	Gram negativne bakterije
<i>Streptococcus pyogenes</i> koagulaza negativni <i>stafilokoki</i> meticilin-rezistentni <i>Staphylococcus aureus</i> (MRSA) <i>Streptococcus agalactiae</i> <i>Staphylococcus aureus</i> koagulaza-negativni <i>Staphylococcus aureus</i> (CONS) hemolitički streptokoki <i>Enterococcus</i> <i>Streptococcus mutans</i> <i>Streptococcus sobrinus</i> <i>Actinomyces viscosus</i>	<i>Stenotrophomonas maltophilia</i> <i>Acinetobacter baumannii</i> <i>Salmonella enterica</i> serovar Typhi <i>Pseudomonas aeruginosa</i> <i>Proteus mirabilis</i> <i>Shigella flexneri</i> <i>Escherichia coli</i> <i>Enterobacter cloacae</i> <i>Shigella sonnei</i> <i>Salmonella typhi</i> <i>Klebsiella pneumonia</i> <i>Burkholderia cepacia</i> <i>Helicobacter pylori</i> <i>Campylobacter</i> spp. <i>Porphyromonas gingivalis</i>

Proizvod	Metilglioksal (MGO), mg/kg	UMF (NPA ekvivalent koncentracije otopine fenola)
MGO 100+ Manuka	100	10+
MGO 250+ Manuka	250	15+
MGO 400+ Manuka	400	20+
MGO 550+ Manuka	550	25+

- **MGO** – dominantni bioaktivni spoj
- konc. od 100 mg/kg
- **neidentificirani antimikrobni spojevi**
- **„Manuka Honey with Cyclopower”**
- veća stabilnost i učinkovitost oralne primjene

Tretiranje rana manuka medom

- medicinski ispravan med
- eradikacija rezistentnih bakterija
- Anti-biofilm aktivnost (MGO i dr. čimbenici)
- sinergistička kombinacija s antibioticima

A background image featuring a bee on the left, positioned as if it is about to land on or has just landed on a cluster of light pink cherry blossoms. The blossoms are in various stages of opening, with some showing prominent stamens. The overall scene is soft and natural, with a light blue-grey background.

- **Citotoksična aktivnost**

- antiproliferativni učinak na melanomu, kolorektalnom karcinomu i karcinomu dojke
- ublažavanje nuspojava onkoloških tretmana

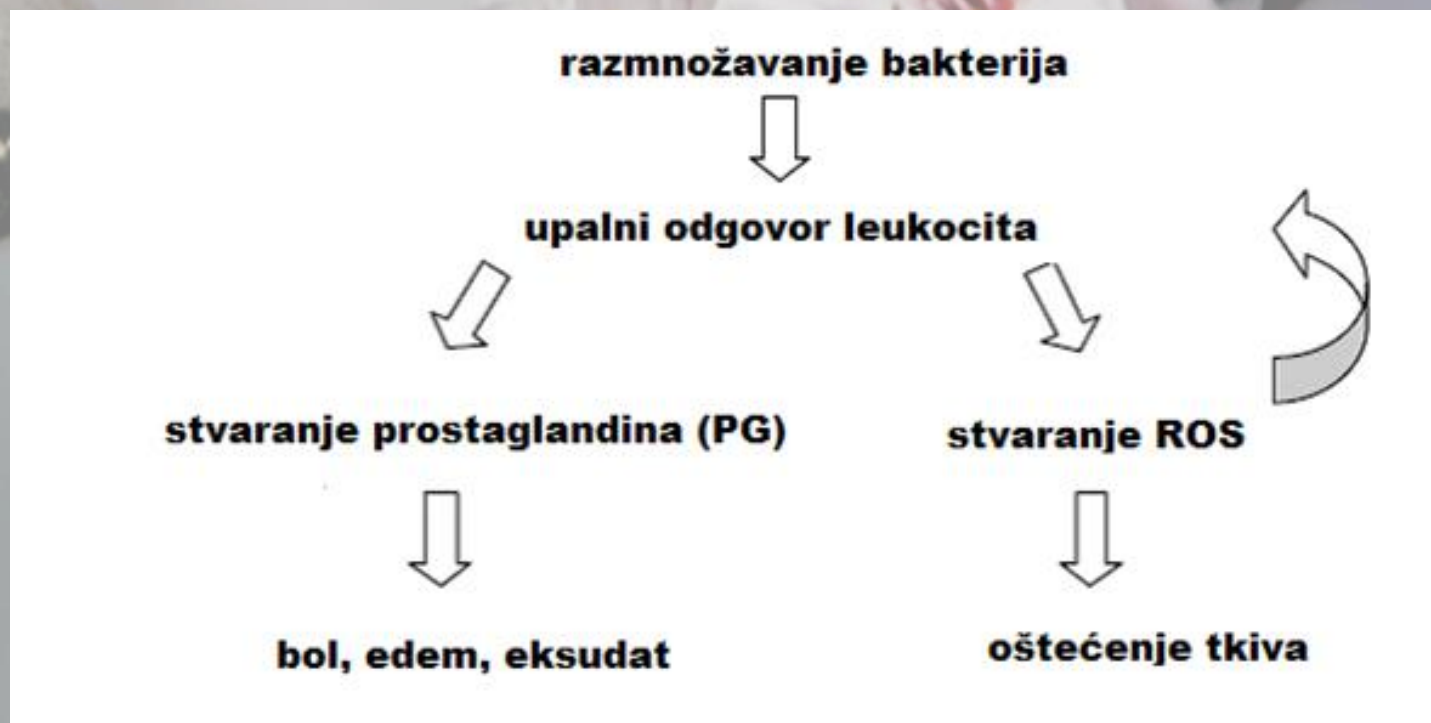
- **Imunostimulacijska aktivnost**

- stimulacija limfocita T i B
- aktivacija neutrofila
- oslobađanje citokina
- aktivacija imunološkog odgovora
- osiguranje zaliha glukoze makrofazima → proizvodnja energije unutar oštećenih tkiva

- **Antiinflamatorna aktivnost**

- upala – dio normalnog odgovora na infekciju ili ozljedu, ali prejaka ili kroz duži vremenski period – prevencija zacjeljivanja i uzrok daljnjeg oštećenja
- rane i opekline, GIT, KV sustav

- **Gastroenterologija**

- **dijareja**

- antibakterijski

- ORS

- **peptički ulkus**

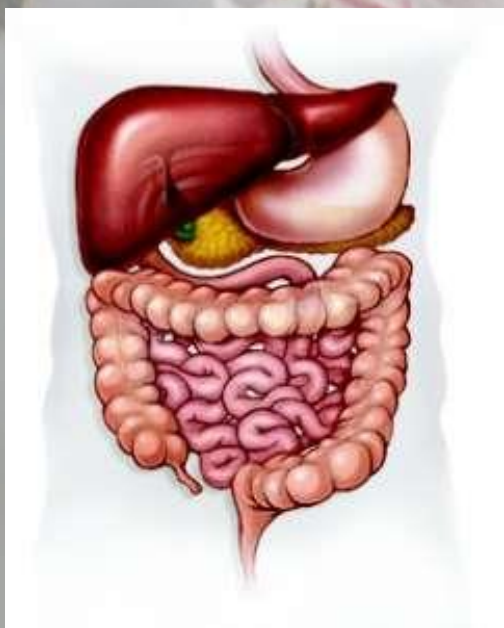
- **gastritis**

- **poboljšanje probave**

- enzimi

- probiotici

- prebiotici

- **Antivirusna aktivnost**

- *Rubella i Herpes virus*

- anti-HIV-1

- influenza

- prehlada

- VZV

- **Antifungalna**

- dermatofiti

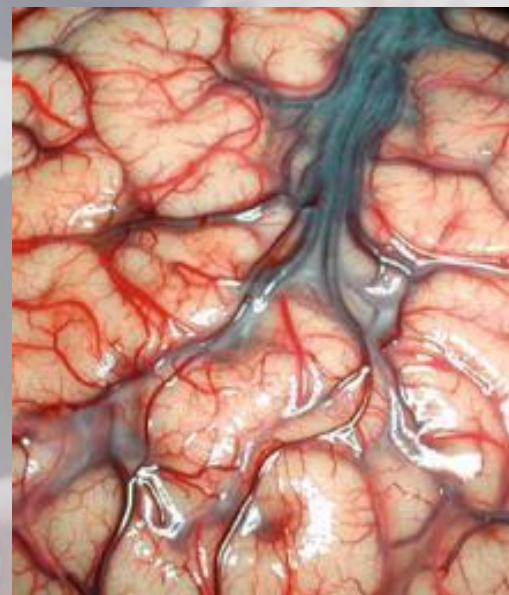
- *Candida albicans*

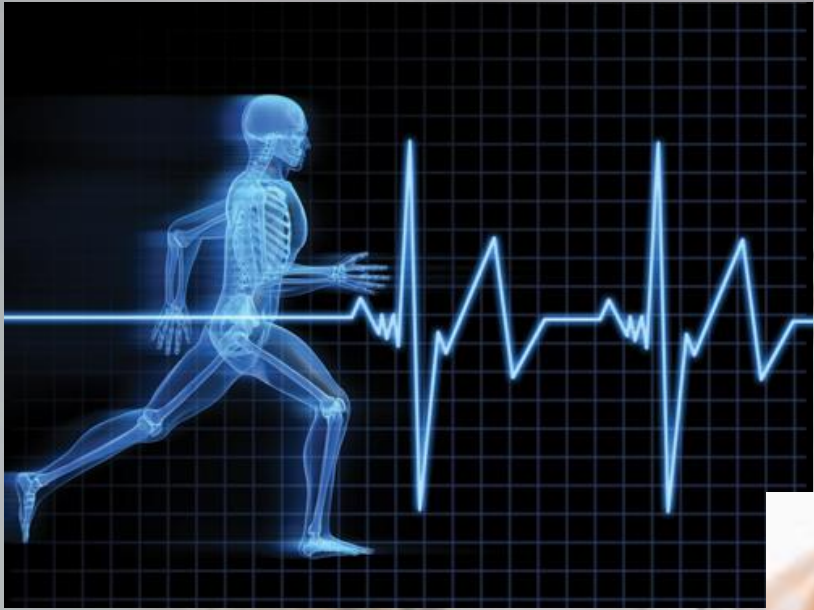
- **Antiparazitska**

- gliste, trakavice, oblići

- kiseli pH

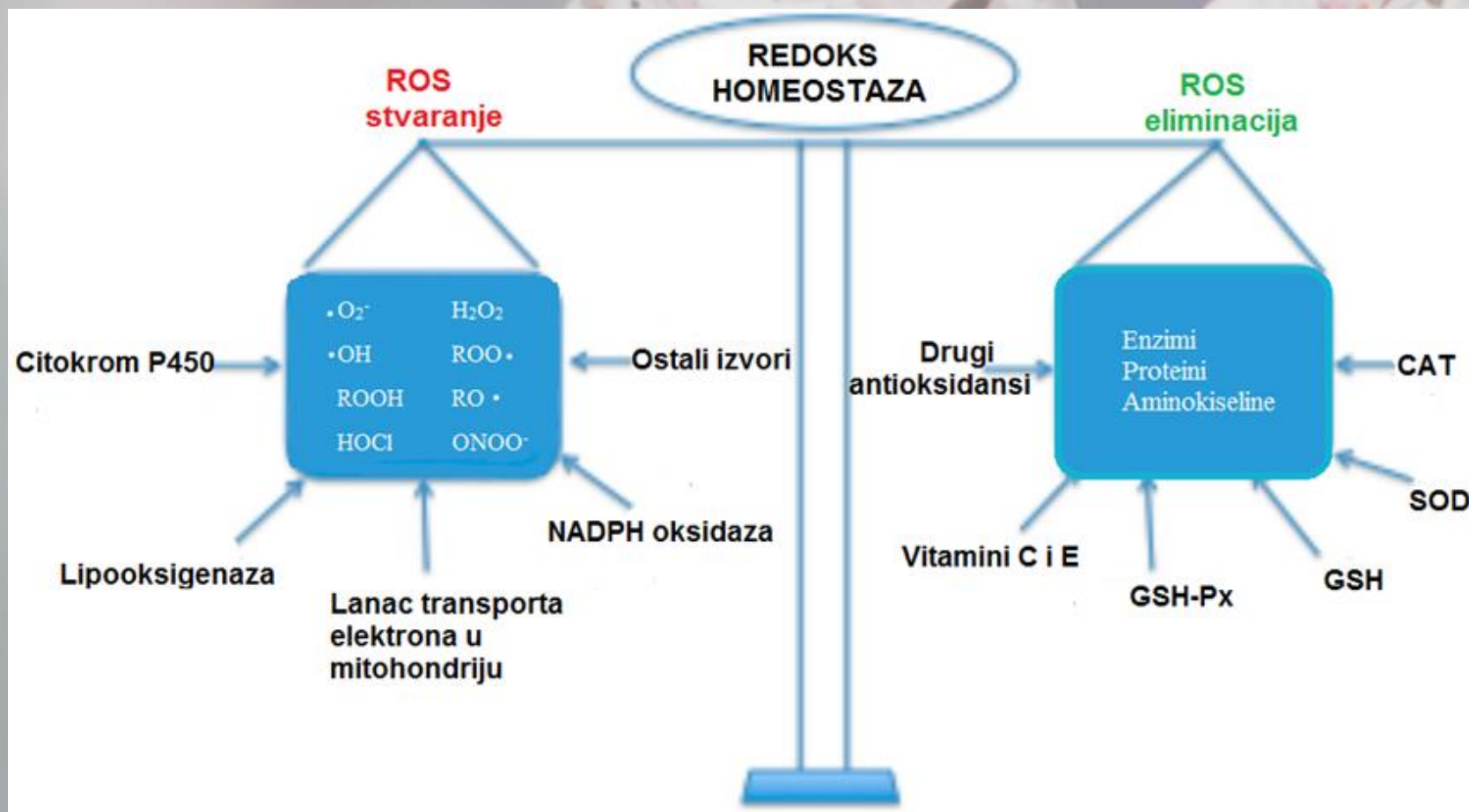
RASPRAVA

- **Botaničko i zemljopisno podrijetlo meda manuke**

1. Melisopalinologija
2. Reologija - newtonski fluid – kanuka med
- ne-newtonski fluid – manuka med
3. Cvjetni markeri - hlapljivi spojevi
- nehlapljivi spojevi

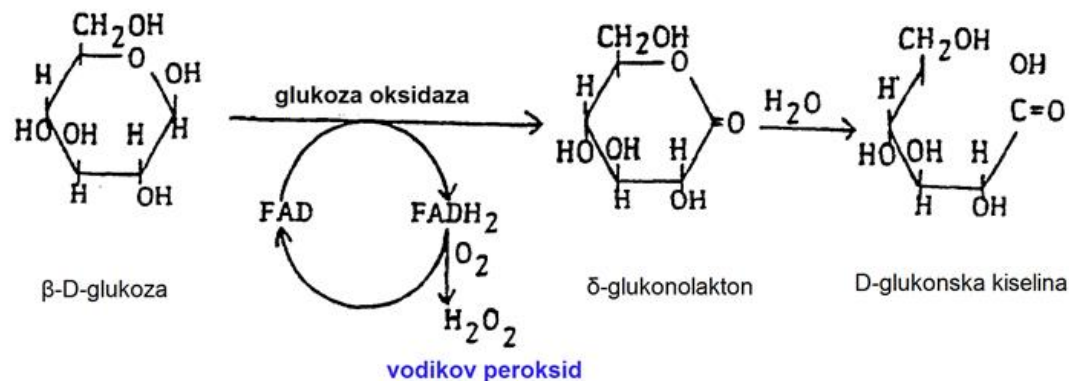

Mehanizam antioksidacijske aktivnosti

Mehanizam antimikrobne aktivnosti

-

- Na temelju kemijskog sastava meda manuke
  - defenzin-1
  - vodikov peroksid
  - MGO
  - druge fitokemikalije, fenoli

Glukoza oksidaza (peroksidna aktivnost)	Neperoksidna aktivnost (NPA)
Osjetljiva na toplinu i svjetlost	Stabilna – ne gubi se tijekom skladištenja
Aktivna jedino pri razrjeđenju meda	Snažno djeluje u nerazrjeđenom medu – veća potentnost antibakterijskog učinka prodirući dublje u inficirano tkivo
Potreban kisik za reaktivaciju – možda neće djelovati ispod zavoja, dubljim ranama ili u crijevu	Uvijek aktivna
Postaje aktivna jedino kad je kiselost meda neutralizirana tjelesnom tekućinom, ali tada je med razrijeđen	
Inaktivna u želucu (nizak pH)	Difundira dublje u tkiva
Razgrađuju je proteinski probavni enzimi koji su u tekućini rane	Snažnije djeluje na neke patogene (<i>E. coli</i> , <i>Enterococci</i> , <i>H. pylori</i>)

Mehanizam djelovanja u zacjeljivanju rana

UČINAK I SVOJSTVO	PREDVIĐENI KLINIČKI ISHOD	PRETPOSTAVLJENI MEHANIZAM DJELOVANJA
Antimikrobni	- sterilizacija - inhibicija potencijalnih patogena - inhibicija proteolitičkih enzima, toksina i bakterijskih antigena - deodorira (uklanja neugodan miris)	- nastanak H_2O_2 - neperoksidna aktivnost MGO i drugih spojeva - bakterije prisutne u rani kao izvor energije koriste glukozu
Antiinflamatorni	<u>Smanjenje:</u> - edema - eksudata - erozija - keloida - ožiljaka - zadebljanje opekotina (keratolitički učinak) - boli (analgetski učinak)	- reducira broj leukocita na mjestu rane; smanjuje slobodne radikale - smanjuje stvaranje prostaglandina odgovornih za bol, vazodilataciju, oticanje okolnog tkiva, smanjenje protoka u kapilarama, otvaranje stijenki kapilara - smanjuje pretjerano stvaranje fibroblasta

Imunostimulacijski	-inhibicija potencijalnih patogena -stimulacija fagocitoze	-potiče nastanak velikog broja makrofaga koji stvaraju H_2O_2 - stvara supstrate glikolize, što je značajan mehanizam za stvaranje energije u makrofazima - stimulira B i T-limfocite
Antioksidacijski	- antiinflamatorno - smanjenje daljnjeg oštećenja	- inhibira regrutaciju leukocita; smanjuje upalu - hvatanje slobodnih radikala - inhibicija nastanka slobodnih radikala
Stimulacija staničnog rasta	<u>Stimulira</u> - granulaciju tkiva - reepitelizaciju - sintezu kolagena - povećanje elasticiteta kolagena - angiogenezu	- glikolizirani proteini meda i neki dr. spojevi stimuliraju makrofage - fibroblasti stvaraju novo vezivno tkivo i zatvaraju ranu - epitelne stanice stvaraju na površini rane i u kapilarama novi epitel

Održavanje rane vlažnom	<u>Stimulira:</u> - reepitelizaciju tkiva - proteolitičko uklanjanje mrtve kože - granulaciju tkiva - staničnu proliferaciju - čišćenje rane	- epitelnim stanicama i fibroblastima potrebni vlažni uvjeti za rast - omogućuje djelovanje proteaza - zavoj s medom bezbolno se ukloni
Nutritivne tvari	- reepitelizacija - stimulacija fagocitoze	- med direktno opskrbljava ranu neophodnim nutrijentima - opskrba glukozom od izuzetne važnosti za zalihu ugljikohidrata epitelnih stanica
Osmolarnost	- čišćenje rane - povećanje dotoka hranjivih tvari - povećanje opskrbe tkiva kisikom	- visoki osmotski tlak povlači tekućinu iz rane ispod zavoja meda; nastaje sloj tekućine koji je razrijeđena otopina meda u plazmi ili limfi - otjecanjem limfe rana se čisti, povećan je konstantni dotok hranjivih tvari funkcionalnim krvnim žilama dublje u ranu
Viskoznost	- sprječavanje prodiranja patogena	- med stvara zaštitnu barijeru

**Nizak pH
(kiselost)**

- povećanje opskrbe tkiva kisikom
- ubrzano zacjeljivanje rane
- blago zakiseljavanje rane
- inhibicija potencijalnih patogena

- kiselo okruženje ubrzava zacjeljivanje
- konverzija toksičnog amonijaka, NH_3 u netoksični ionizirani oblik NH_4^+ koji dominira u kiselim uvjetima
- blaže djelovanje meda kao sredstva za zakiseljavanje rana zbog glukonske kiseline (kiseli spoj meda); prisutna u obliku neutralnog laktone koji sporo konvertira u oblik slobodne kiseline
- pomaže makrofazima u uništavanju bakterija

Hvala na pozornosti!

